

Autobiografické písanie a autofikcia v súčasnej próze

Výzva na publikovanie príspevkov v časopise *World Literature Studies* 4/2023

Zostavujú: Zuzana Malinovská (Pedagogická fakulta Univerzity Komenského Bratislava), Ján Jambor (Ústav svetovej literatúry Slovenskej akadémie vied Bratislava)

Autobiografické písanie a autofikcia zmenili v priebehu času svoje podoby i techniky. Koniec istôt, prichádzajúci začiatkom 20. storočia s novými objavmi a poznatkami, nastolil pochybnosť o možnosti pravdivého uchopenia seba samého formou tradičnej autobiografie. Limity žánru, resp. tvorivej metódy reflektovali teoretické práce usilujúce sa o čo najpresnejšie pomenovať podstatné znaky javu. Philippe Lejeune nastolil v *Le Pacte autobiographique* (1975) požiadavku identity mena autora, rozprávača a protagonistu textu, ktorú revidoval až v prepracovanom vydaní monografie (1996). Na jeho štrukturalistickú typológiu homodiegetických textov reagoval vo francúzskom prostredí Serge Doubrovsky (*Fils*, 1977; *L'Initiative aux maux. Ecrire sa psychanalyse*, 1979; *Autobiographie, vérité, psychanalyse*, 1988), autor označenia „autofikcia“, ktorú niektorí považovali za modernú podobu autobiografie ev. za postfreudovskú verziu diskurzívnej sebareprezentácie, príp. postmoderné predvádzanie sa na mediálnej scéne. Poukazujúc na rozdiely medzi autofikciou a autobiografiou a medzi autofikciou a románom Doubrovsky zároveň upozornil na znaky, ktoré autofikciu približujú k obom žánrom, vyzdvihujúc tak potenciál a paradoxy tejto literárnej praxe (pozri napr. Joël Zufferey *L'Autofiction : variations génériques et discursives*, 2012). Aj postštrukturalistické koncepcie – v nadväznosti na esej Paula de Mana *Autobiography as De-facement* (1979) – kritizovali tradičné chápanie autobiografie ako presne definovaného žánru faktúálneho naratívu. Teoretické uchopenie fenoménu je zložitá – dokazujú to práce reflektujúce problematiku z rôznych perspektív. Sémantický či referenčný prístup, zameraný primárne na vierohodnosť (pravdivosť) predmetu rozprávania a jeho transformácie v umeleckej výpovedi (napr. Vincent Colonna *L'Autofiction*, 1990; *Autofiction & autres mythomanies littéraires*, 2004) dopĺňajú pokusy o štylistickú definíciu (Laurent Jenny *L'Autofiction*, 2003). V nemeckej literárnej teórii sa v novom tisícročí zdôrazňuje, že (súčasnú) autobiografiu nemožno vnímať ako priamočiary autentický životný dokument, ale ako svojbytnú umeleckú konštrukciu reality vyrovnávajúcu sa s procesom literárneho písania (napr. Michaela Holdenried *Autobiographie*, 2000; Martina Wagner-Egelhaaf *Autobiographie*, 2005). Namiesto tohto tradičného žánrového označenia sa čoraz viac presadzuje pojem „autobiografické písanie“, ktorý je širší, vo vzťahu k dichotómii fikcia – realita otvorenejší a s ohľadom na koncepcie identity a pamäti flexibilnejší (pozri napr. Ulrich Breuer – Beatrice Sandberg, eds. *Autobiographisches Schreiben in der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur. Bd. 1. Identität und Fiktionalität*, 2006). Literárna prax je ešte rozmanitejšia a často odhaľuje medzery jednotlivých teoretických koncepcií.

V nadväznosti na tematické číslo časopisu *World Literature Studies* (2/2011), ktoré pod názvom *Autobiografia – autofikcia – fikcia a súčasný (románový) diskurz* zostavila Katarína Bednárová, je naším cieľom predstaviť reprezentatívne varianty naznačeného literárneho fenoménu s akcentom na rozličné prejavy, stratégie a techniky autobiografického písania a

autofikcie, a to v súčasnej umeleckej literatúre vydanej exkluzívne po roku 2000. Vychádzame z presvedčenia, že v novom tisícročí stúpa význam individuálneho (literárneho) sebvýjadrenia, čo je podmienené rozmanitými politickými, spoločenskými, ekonomickými, enviromentálnymi, kultúrnymi a mediálnymi zmenami, s ktorými sme v súčasnosti konfrontovaní. Okrem prípadových a porovnávacích štúdií, analýz a interpretácií relevantných textov rôznej jazykovej a kultúrnej proveniencie nás zaujímajú aj otázky novších tendencií autobiografického písania a autofikcie, akými sú napr. metaautobiografia či uplatnenie interdiskurzivity. Vítané sú aj príspevky revidujúce produktívnosť rôznych typológií (napr. Columnve štyri typy autofikcie) a nové teoretické pokusy o uchopenie súčasného autobiografického písania a súčasnej autofikcie, ako aj práce k otázkam paradoxov písuceho ja v sebazobrazovacom procese a k problematike štýlu a výrazových prostriedkov, t. j. k autobiografickému písaniu a autofikcii ako „dobrodružstvu jazyka“ (Philippe Gasparini *Autofiction : une aventure du langage*, 2008).

Termín poslania abstraktu: **31. 1. 2023**. O prijatí abstraktu budeme informovať do **28. 2. 2023**
Termín odovzdania finálneho textu: **30. 6. 2023**.

Jazykmi tohto čísla budú slovenčina, čeština, nemčina, francúzština, angličtina.

Rozsah abstraktu: max. 1 NS (1 NS = 1800 znakov s medzerami)

Rozsah príspevku: štúdie 15 – 20 NS, materiály a diskusie 10 – 15 NS, recenzie 1 – 5 NS

Adresy na zasielanie abstraktu a príspevku: usvlwlit@savba.sk, jan.jambor@savba.sk
zuzana.malinovska@fedu.uniba.sk

Bližšie informácie o časopise a úprave príspevkov nájdete na webstránke WLS (www.wls.sav.sk).

Adresa redakcie: Ústav svetovej literatúry SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava